

קונטרס
יקרא דמלכא
המבואר

מכבוד קדושת מרן
בעל היקרא דמלכא זי"ע
עם ביאור משולב על דברי קדשו
בהוספת ציונים והערות

ל"ג בעומר

מכון
"מעיינות הרים"
זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הביאור נערך לפי הבנתנו הדלה, ואין בדברים משום הכרח שזו היתה כונת קדשו,
וכל המטרה היא רק לקרב הדברים שיהיו מבוארים לעיני הלומדים,
ואדרבה נשמח אם תודיעונו על כל טעות או הבנה אחרת.

מכון
"מעיינות הרים"
זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נערך ע"י הרה"ג ר' אברהם זילבר שליט"א
בן מורנו ראש הישיבה שליט"א

כל הזכויות שמורות למכון "מעיינות הרים"
להוצאת ספרי הצה"ק לבית זלאטשוב – זוועהיל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל, בית ישראל

ת.ד. 5088 ירושלים 91050

טל: 052-7646061 פקס: 02-5326464

דוא"ל 5326464@gmail.com

ואלה יעמדו על הברכה שתרמו להוצאת הגיליון

נדבת ידידנו החשוב
הרב **בנימין רוט** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו יהודה
בשעטו"מ

נדבת ידידנו החשוב
הרב **שאול וינשטוק** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו גדליהו
בשעטו"מ

נדבת ידידנו החשוב
הרב **דב ב"ר שמחה בלוי** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו דוד
בשעטו"מ

נדבת ידידנו החשוב
הרב **מנדל ב"ר פריימן** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו משה דב
בשעטו"מ

נדבת ידידנו החשובים
הרב **משה ב"ר דייטש** שליט"א
לבנו משולם זישא
הרב **מרדכי וינשטוק** שליט"א
לבנו יעקב צבי שלמה
הרב **אפרים פריימן** שליט"א
לבנו שמעון צבי
הרב **דב בעריש** ב"ר שליט"א
לבנו גדליהו משה
הרב **אליהו וינשטוק** שליט"א
לבנו שמעון
לרגל שמחת החלאקה **לבניהם בשעטו"מ**
יה"ר שיזכו לראות נחת מהם ומכל יוצ"ח,

נדבת ידידנו החשוב
הרב **מרדכי ברוזעדה** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו יוסף דב
בשעטו"מ

נדבת ידידנו החשוב
הרב **אהרון רובינפיין** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו שלמה
בשעטו"מ

נדבת ידידנו החשוב
הרב **שולם ב"ר צ' הורביץ** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו פנחס
בשעטו"מ

נדבת ידידנו החשוב
הרב **שמעון ברא"י דייטש** שליט"א
לרגל שמחת החלאקה
לבנו אברהם
בשעטו"מ

ברכת מול טוב המה ולבבית

שגורה בזאת לידידנו החשוב איש המעש ורב הפעלים
המוכתר בכל מדה נכונה עומד לימינינו תמידין כסדרן
המסור כלו"נ למען הפצת המעיינות
של רבה"ק זיע"א ויבדלחמ"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרב **בנימין רוט** שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת החלאקה **לבנו יהודה**

יה"ר שיזכה לרוות רב נחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח,

מאחלים

מכון" מעיינות הרים - זוועהיל"

ניצוצי יקרא דמלכא

דורשי רשומות רמזו בתיבת פל"ג שפורים דפרוות ול"ג בעומר חלים באותו יום בשבוע, ושניהם ימי קבלת התורה, והדברים עתיקים, כנדרש בחז"ל עה"פ קימו וקבלו היהודים – קיימו מה שקבלו כבר, וקיימו מלמעלה מה שקבלו למטה, ואילו ל"ג בעומר הוא יום הופעת תורת הח-ן והזוהר על ידי התנא האלוקי רשב"י זי"ע.

אנשי שיחו ומקורביו של כ"ק אאמו"ר זי"ע, זוכרים ויודעים לספר על היותו בימים אלה, כל כולו במרומים, ושופע דברי אלקים חיים ושיחות קודש, במיוחד בהמלצות על כלל ישראל והמשכת ישועות ומילוי משאלות בני ישראל לטובה ולברכה. (כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל בהקדמה לספר יקרא דמלכא על מגילת אסתר)

וסגולת הנסיעה למירון לכבוד התנא מחבר התיקונים, ממתיק הדינים, ממשיך שפע רב לכל העולמות, ומתקן פגימת הספירות בקדושה עליונה.

לעולם ה' דברך נצב בשמים - יהי רקיע (עיין תניא שער היחוד והאמונה פ"א). דיבורי הצדיק יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין, ודברי חז"ל כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, לא ימושו מפניו הדברים כמה פעמים עד שיתעוררו מן השמים, ותקרא שמו שמעון כי שמע ה'.

(שבת סליחות מירון תשל"ו)

ובל"ג בעומר יומא דהילולא דרשב"י זי"ע"א, שגילה הזוה"ק והתיקונים, שהם דעת דקדושה, ובזכותם יפקון מן גלותא, באים אנו על קברו הקדוש להשתטח ולהתפלל. כי "הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים", היינו מה שאנו מתפללים אצל הצדיקים, והצדיק ממשיך השפעות ברוחניות ובגשמיות.

ומירון בחינת מעמד הר סיני, וצריכים לבוא בכושת פנים מחמת גודל הקדושה ומחמת פחיתות המעשים, ומי שאין לו כושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני.

יציאת מצרים מבית עבדים, כי אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, והתורה בחי' שטר שחרור. והחמישים שערי קדושה שבתורה נגד חמישים שערי טומאה שבמצרים, כל יום מימי הספירה מתקרבים אל הקדושה ומתרחקים מהטומאה. ויש מי שעולין לו כל ימי הספירה של חמישים לתמימות, הן הימים והן השבועות תמימות תהיינה, ויש מי שיש לכל הפחות שבוע אחד תמימה, ולהפחות שבפחותים יום אחד תמים ע"י התחברות מתוך אהבה וריעות בבחינת ויחן - כאיש אחד, ע"י בחינת כדאי רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק.

לימוד זוה"ק מבטל מחשבות זרות וטרדה.

ובפרשת אמור הנוכחית נמצאים בו כל המועדים, והקריאה מעורר הזמן, וכן במירון אצל התנא רשב"י נאספין כל הקדושות מכל השנה בפעם אחת, ונתגדלה אש המדורה והתעוררות הקדושה והשמחה בזכות ההילולא דבר יוחאי. (אמור תשל"ד שבת ל"ג בעומר)

ובקדושת אותו היום, נעשה ונתקן כל התיקונים של אותם ימים טובים ביחד - כל אחד ביומו נעשה כאן בזמן אחד, וכפרת העוונות העולה על כולנה, על כל הבאים להשתתף ולהסתופף בצילו בהילולא דהתנא הקדוש הרשב"י זי"ע. ונושא את כולם על כתפיו, באין הבדל באיזה פנים ואיזה אופן ומצב שנמצא.

שבזוה"ק (ח"ג צד:), משלח לבריה יחידאי דמלכא בהילולא ובחדוותא, מאן דחייב קטולא ולא לקאה, בגין יקרא דהאי יומא פטרין יתי'. וכמו שהחתן ביום חופתו מוחלים לו על כל עוונותיו (רש"י, בראשית לו, ג), כך גם כל המשתתפים בהילולא דרשב"י שהם בחי' חתנים ומחותנים.

והנה גילוי לנו ספה"ק שרצון רשב"י זי"ע שנהי' בשמחה רבה ביום ההילולא שלו, שזה שמחתו שאנו בשמחה, וכפי ערך ההשתתפות בהשמחה, כן ערך גודל כפרת עוונות והמתקת הדינים.

ימי הספירה הכנה לקבלת התורה, בבחינת הכנסת כלה לחופה וגמר

תוכן הענינים למאמר וספרתם לכם

מצות הספירה בין שתי שבתות וכנגד מנין שנות האדם ✧ החילוק בין חב"ד לז' מדות ✧ מעלת התכללות המדות זו בזו ✧ צדיק יכול להעלות תפילות כולם ✧ ענין בי עשרה שכינתא שריא ✧ גדר היום טוב של פסח הנקרא שבת שלכם ✧ החילוק בין עומר לשתי הלחם הנקרא שלו ושלכם ✧ גדר שתי שבתות המוזכר בזה"ק בין אדם לבהמה ✧ מי שעושה עצמו כבהמה אין מדקדקין עמו ✧ עומר ושתי הלחם, אדם ובהמה, שמש וירח, ושייכות חג השבועות לחג הפסח ע"י הספירה ✧ פורים הכנה לפסח ול"ג בעומר הכנה לשבועות ✧ כשם שהקב"ה עשה שבת גם אנו מקדשים היו"ט בגדר שבת שלכם ✧ כל ימי הספירה מכוונים שבת ואפשר לקדש כולם בבחינת שבת ✧ מעלת הילולא דרשב"י שבו הכל נתקן.

מאמר "וספרתם לכם"

ל"ג בעומר תשמ"ו

זיכנו הקב"ה במצות ספירת העומר, לספור כל יום ולומר היום כך וכך ימים לעומר, והענין דכתיב ב'י' ממחרת השבת וגו' עד ממחרת השבת (ויקרא כג, טו-טז), וכן מצותה למימני יומי ולמימני שבועות (מנחות סו.), והסוד שבע

השבת (ויקרא כג, טו-טז) א, חזינן שכל תכליתה במספר שבע, ובאלו הימים שבין שבת לשבת כמו שמפרש והולך. וכן אמרו חז"ל מצותה למימני יומי ולמימני שבועות (מנחות סו, א), לרמוז שתכלית ימי הספירה הם בגדר שבעה ימים ולא יותר. והסוד שכל ימי האדם בחיי חיותו עלי אדמות, הם כולם במספר שבע, ואחר מלואת שבע

זיכנו הקב"ה במצות ספירת העומר, לספור כל יום מעת יציאת מצרים עד יום חג השבועות ולומר היום כך וכך ימים לעומר. ובודאי יש הרבה להתבונן בתכלית מצוה זו. והענין שאנו רואים במצוה זו שהיא מוטלת בין שבת לשבת, כדכתיב ב'י' מפורש בקרא, שהיא מתחלת ממחרת השבת וגו', והיא נמשכת עד ממחרת

ציונים והערות

תמימת תהייה. עד ממחרת השבת השביעת תספורי תמימים יום והקרבתם מנחה חדשה לה".

א. ז"ל הכתובים: 'וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות

שחוזר חלילה עד מלאת ימי שנותינו שבעים שנה, שבהם שמיטין ויובלות. הנה משום שכל ימי האדם מיום שנברא ובא ממקום שנקרא שבת, ספורים הם, עד שיכנס לשבת, ואז הוא למעלה ממספר, כי אין מספר, כי שבת נקרא בלי מצרים (שנת קיח).

✧ ביאורים ✧

ממספר, כי אין מספר, כי שבת נקרא בלי מצרים (שבת קיח). והוא גדר העולם הבא. ולכן ימי ספירת העומר מכוונים כמנין שנותיו של אדם, כי גם ימי ספירת העומר שרשם בקדושת הפסח שבהם האדם מתקדש באתערותא דלעילא, וסופם ביום חג השבועות שגם בהם מקבל האדם תוספת הארה, והם שניהם בבחינת שבת דקדושתה קביעא וקיימא, ובימי הספירה שבנתיים, האדם צריך לקדש ולטהר עצמו והכל תלוי במעשיו, וע"י מעשיו יוכל לקדש את ימי הספירה, שאף הימים שבנתיים יהיו נכללים בגדר שבת כמו שמפרש והולך.

שחוזר חלילה שוב למספר שבע, כמו שנאמר בקרא², עד מלאת ימי שנותינו שבעים שנה. שבהם שמיטין ויובלות. והכל מכוון דוקא למספר שבע נגד ז' ספירות. הנה הטעם בזה, משום שכל ימי האדם מיום שנברא ועד יום מותו הם בבחינת ימי המעשה שבהם הוא יכול לזכות במעשיו, ובא בעת לידתו מאוצר הנשמות ממקום שנקרא שבת ואינו תלוי במעשיו, וכל ימי חייו ספורים הם, כלומר תלויים במעשיו, דלפי הערך שיצדיק את מעשיו ככה יאירו ז' הספירות השייכים אליו. עד שיכנס לחיי העולם הבא לעולם שכולו שבת, ואז הוא למעלה

ציונים והערות

וקדושה וטהרה (זה"ק ח"ג צז). יש גם כן ענין נשגב לדעת שהנשמה באה ממקום שנקרא שבת וחוזרת למקום ששמה שבת, וזה ממחרת השבת - עד ממחרת השבת - תספרו, שיהיו כל ימי חייו ספורים, ומצוה למימני ימים ומצוה למימני שבועות ושנים וכו', היינו להשפיע תמיד בזמן, כי הזמן בחי' מקבל, וזה באים בימים (בראשית יח, יא). ה. עיין נהר שלום להרש"ש (דף לב עמוד ב): 'כי פסח וימים אלו הם שורש לכל ימות השנה, ובדרך שהולך בהם בה מוליכים אותו כל ימות השנה'. ו. ראה מה שכתב רבינו ביקרא דמלכא פר' בהר (תשכ"ו ד"ה וזה): 'ומי שטרח בע"ש וכו' (ע"ז ג) להכניס השבת בחול קודם פעם בשבוע חלק שביעית, אח"כ ימי העומר שבע שבתות תמימות, שביעית משנה, ושבת שמיטה משבע שנים, ויובל

ג. בתהלים (צ, י): 'ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורבהם עמל ואנן פי גז חיש ונעפה'. ג. עיין זה"ק ח"א בהשמטות (רנז, ב): 'יומיו דבר נש כד אשתלימו שבעין שנין לקבל שבע דרגין. עשרה לכל דרגא הה"ד ימי שנותינו בהם שבעים שנה'. ועיין עוד כלי יקר פר' בהר (ויקרא כה ח) שכתב: 'מדקאמר וספרת לך. ש"מ שיש דמיון ויחוס לשנים אלו עם מספר ימי שני חיי האדם, אשר המה על הרוב באים במספר חמשים כי ימי שנותינו בהם שבעים שנה. ועשרים שנים ראשונים אינן בכלל זה, כי לפי שאינו בר עונשין עדיין בב"ד שלמעלה'. עיי"ש בהמשך הדברים. ד. ראה מה שכתב רבינו ביקרא דמלכא פר' במדבר תשל"ז ד"ה וידבר ד': 'קבלת התורה ע"י ספירה מקודם, מלבד שהוא ענין ספירת נקיים

והנה ידוע כי הספירות הם במדות, והשבע מדות הם כפולות וכלולות, כפולות, היינו חסד לסטרא קדישא ולסט"א רח"ל וכן כולם, וכלולות, היינו דא מן דא, כמו חסד שבגבורה וכו', שהם התכללות המדות זו בזו.

והנה הנהגת העולם הוא מאיתערותא דלתתא - איתערותא דלעילא (וסיק ס"א ע"ג), דהיינו, שע"י מעשי אדם הקשורים במדות אלו, מתעוררת ההנהגה מלמעלה ולפיהם נגזרים הגזירות, לא לפי הג"ר אלא ע"י ז"ת. וזהו תועלתה של

✽ ביאורים ✽

עושה חסד שלא צריך לעשותו הרי הוא נדבק במדת חסד מההפכים. ואלו המדות הם גם כלולות, היינו דא מן דא, כמו חסד שבגבורה וכו', שהם התכללות המדות זו בזו, ולכך צריך לספור ז' ימים וז' שבועות כדי לכוללם זה בזה.

והנה הטעם שצריכים המדות להתכלל זה בזה, לפי שכל הנהגת העולם הוא מאיתערותא דלתתא נעשה איתערותא דלעילא, דהיינו, שע"י מעשי אדם הקשורים במדות אלו, מתעוררת ההנהגה מלמעלה ולפיהם נגזרים הגזירות, כי ההנהגה העליונה היא לא לפי הג' ספירות ראשונות חכמה בינה דעת שהם בחינת המוחין, אלא ע"י ז' ספירות תחתונות שהם השבע מדות. וזהו תועלתה של

והנה ידוע כי יש חילוק בסדר עשר הספירות, הג' הראשונות חכמה בינה ודעת נקראים מוחין והם כביכול מתנה מלעילא, והז' ספירות הנוספות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות הם במדות, והם תלויים בעבודת האדם איך יזכך מעשיו, מצד החסד במקום שצריך להתחסד עם זולתו, ומצד הגבורה במקום שצריך להתגבר בעבודה נגד המונעים אותו, ולכך הם תלויים באתערותא דלתתא, והשבע מדות הללו הם כפולות וכלולות. כפולות, היינו מצד שיש חסד לסטרא קדישא ויש ח"ו בחינת חסד לסט"א רח"ל, וכן כולם, וכאשר אדם מקיים מצוה של חסד, הרי הוא זוכה לירש את מדת החסד הקדושה, אך כאשר הוא ח"ו

ציונים והערות

ההיא דלעילא ורוא דמלה נהורא אוכמא לא אתאחיד בנהורא חוורא עד דאיהי אתערית בקדמיתא כיון דאיהי אתערית בקדמיתא מיד נהורא חוורא שרייא עליה. ט. וכידוע מדברי הפתח אליהו בהקדמת התיקוני זוהר (יו, ב): 'לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא, ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי, דאינון צדק ומשפט, כפום עובדיהון דבני נשא'.

מחמישים שנה, להתרגל ליום שכולו שבת ומנוחה. וכן מפרש במ"א עשה שבתך חול, היינו להפוך את החול לשבת, ויסוד זה נשנה בדבריו הרבה פעמים. ז. עיין שער הכוונות (דרושי הפסח דרוש ח): 'ולהיות כי כל א' מאלו הז' היא כלולה מכולם לכן לא הספיק ז' ימים אלא ז' שבועות וכל שבוע כולל ז' ימים'. ח. עיין זוה"ק פרשת לך לך (ח"א עז:): 'ת"ח מלה דלעילא לא אתער עד דאתער לתתא בקדמיתא על מה דתשרי

מדת התכללות זה בזה, שעל ידי זה נשמות ישראל כלולות זה בזה, ואם ח"ו נגזר איזה גזירה על האדם לפי פגם מדתו, אזי ביכולת חברו השלם במדה זו, לעורר עליו לביטול גזירה זו. ובדרך משל, כאשר האדם מעלים עיניו מן הצדקה או מלרחם על מישהו, ונגזר עליו מדה כנגד מדה שיאבד לו איזה חפץ, שתהי' לו בהעלם ממנו, אז יוכל לחפש אחריה זמן רב ולא ימצאה, אף אם תהי' לנגד עיניו, ולכן אנו רואים שלפעמים ילאה האדם מלחפש איזה אבידה המוטלת לנגד עיניו וחבירו ימצאה רק במבט עין ראשון, וכן בגזירות אחרות רח"ל.

ואיתא בסה"ק, שכאשר אחד ממתפללי ביהכ"נ מכוין בתפילתו, נתעלין כל

❖ ביאורים ❖

ימצאה, אף אם תהיה לנגד עיניו. ולכן אנו רואים שלפעמים ילאה האדם מלחפש איזה אבידה המוטלת לנגד עיניו, וחבירו ימצאה רק במבט עין ראשון, וכל זה משום שאצל המאבד היה פגם שלכך נגזר עליו איבוד הממון, אבל חברו שלא פגם במדה זו במבט אחד יכל להחזיר לו את אבידתו, וכן בגזירות אחרות רח"ל, מועילה מדת ההתכללות שמי שלא פגם יוכל לתקן בשביל מי שפגם להיטיב לכל ישראל.

ומטעם זה איתא בסה"ק, שכאשר אחד ממתפללי בית הכנסת מכוין בתפילתו, נתעלין כל

מדת התכללות זה בזה, כי אם לא היו נכללים המדות זו בזו, כל אדם היה נידון לפי מעשיו בדיוק, אם תיקן מדת החסד או פגם בה, ומי יוכל לומר על עצמו שהוא זכה לתקן. אך שעל ידי זה ההתכללות נשמות ישראל כלולות זה בזה, ואם ח"ו נגזר איזה גזירה על האדם לפי פגם מדתו, אזי ביכולת חברו השלם במדה זו, לעורר רחמים עליו לביטול גזירה זו. ובדרך משל, כאשר האדם מעלים עיניו מן הצדקה או מלרחם על מישהו, ונגזר עליו מדה כנגד מדה שיאבד לו איזה חפץ, שתהי' לו בהעלם ממנו, אז יוכל לחפש אחריה זמן רב ולא

ציונים והערות

מן החברים שלו, ובפרט אם יש להאדם ידיעה והשגה לדעת ולהכיר לחברו בכחינת הנשמה, ואם יש איזה חבר מהם בצרה צריכים כולם לשתף עצמם בצערו או מחמת חולי או מחמת בנים ח"ו ויתפללו עליו, וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו ישתף את חברו עמו ומאד הזהירני מורי ז"ל בענין אהבת החברים שלנו של חברתינו. ועיין קיצור שולחן ערוך (סימן יב סעיף ב) שכתב: 'גם יקבל

י. שורש הענין בשער הכונות ריש דרושי תפילת השחר: 'קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת מפרשת העקידה ואילך, צריך שיקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך, ויכוין לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי, ובפרט אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו כאלו הוא אבר אחד

התפילות של שאר המתפללים בביהכ"נ באותו זמן, וכן כאשר מקיים אדם איזה מצוה ברבים, זכות המצוה נחשבת עבור כולם ובפרטות לכל או"א לעצמו. וכמו שתפילתו של אדם בר"ה מעלה את כל תפילותיו במשך של כל השנה (ראה מולות יעקב יוסף פר' שלח). אלא שבמדה זו צריך להמתין להעלאת תפילותיו במשך כל השנה. כן, אם מתפלל יחד עם צדיק המכוין תפילותיו, מתעלין תפילותיו עמו וגדולה מזו שעולין מיד.

❦ ביאורים ❦

זו שהאדם לא התכלל עם אחרים אלא הוא חפץ לתקן על ידי עצמו, הרי הוא צריך להמתין לשעת הכושר ליום ראש השנה, להעלות תפילותיו במשך כל השנה. אבל כאשר הוא מתכלל עם כולם, אם יש אדם אחד שמכוין בתפילתו כראוי הרי זה מעלה מיד את תפילות כל המתפללים עמו. ולכן, אם מתפלל יחד עם צדיק המכוין תפילותיו, מתעלין תפילותיו עמו, וגדולה מזו שעולין מיד.

התפילות של שאר המתפללים בביהכ"נ באותו זמן, כי בכח ההתכללות והתתקשרות נמשכו עמו תפלות כל ישראל. וכן כאשר מקיים אדם איזה מצוה ברבים, זכות המצוה נחשבת עבור כולם בכללות ובפרטות לכל אחד ואחד לעצמו"א. וכמו שיש תקוה גם לכל אחד באופן פרטי, בתפילתו של אדם בראש השנה, שבזה הוא מעלה את כל תפילותיו במשך של כל השנה"י. אלא שבמדה

ציונים והערות

לכולם, ע"י שמחתם נפתח שורשם לקבל ומזלם חזו. יב. הכ"ל בזה, לפי שכל אדם בשעה שהוא מתפלל תפילה אחת בכונה הוא מעלה עמו כל התפילות שהתפלל שלא בכונה. עיין תולדות יעקב יוסף (פרשת שלח): 'ואם מתפלל בראש השנה בכונה, מעלה כל התפלות של כל השנה, שחרית לשחרית ומנחה למנחה'. עיין שם מה שמבאר בזה סדר התקיעות. ובכללות כל אדם שמתפלל תפילה בכונה או לומד תורה בכונה לשמה הרי הוא מעלה כל מה שלמד או התפלל לא כדבעי, כמבואר בארוכה בתניא (פרק לט), ובאגרא דכלה (פר' עקב): 'כי באמת מבואר בזהר שתפלה אחת בכונה, מעלה אחר כך כמה תפלות עיין בזהר פקודי (ח"ב רמ"ה ע"ב) בהיכלות. וכן מבואר ביערות דבש (ח"א דרוש ד) בארוכה.

עליו קדם כל תפלה מצות ואהבת לרעך כמוך, ויכון לאהב את כל אחד מישראל כנפשו כי אם חס ושלום יש פרוד לבבות ישראל למטה, אזי גם למעלה אין התאחדות. אבל התאחדות בגופיהן שלמטה גורם התאחדות ודבקות נפשותיהן למעלה ועל ידי זה גם תפלותיהן מתאחדות, ואז בהיות תפלותיהן כלולות יחד, הן רצויות לפניו יתברך שמו'. יא. וכך כותב רבינו על דברי ברייתא דרבי ישמעאל, כל דבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. היינו כשבנ"י בהתכללות כל נקודה טובה שיש באחד מהם ואין בהשני נחשב זה לא על עצמו לבד אלא על כל הכלל, וכולם מקבלים דין מן דין. ובמ"א כותב רבינו: כשרוקדים רבים ואחד מהם דבוק באיזה ידיעה והשגה אמיתית פועלת שתיכנס

ויש אופנים שונים בביטול או שינוי הגזירה והמתקה, כי הגזירה מתבטלת ע"י דרכים שונים, לפעמים ע"י תשובתו או תפילת אחרים עבורו, וכן ע"י שינוי השם ושינוי המקום וכו' (ע"י ר"ה טו.), ולפי המעשים הללו מתעוררת המתקת הדינים, ולפעמים יוקל משאו או ישונה בפנים אחרים ולפעמים מתבטלת לגמרי.

וכמו מה דאיתא (סנהדרין נט.) כל בי עשרה שכינתא שריא, וכפי אהבתם ואחדותם כן הוא גודל האור, שהרי ביחידות לפעמים אין מניעה בעד האדם מלעבור עבירה, תדע, שבשעה שעובר עבירה אומר הלואי שלא יראני אדם (ברכות כח:), משא"כ כשנמצא בין הרבים, לא יעבור אפי' במחשבה, והטעם, לפי שהאור

✧ ביאורים ✧

ואחדותם כן הוא גודל האור האלקי השורה עמהם, שהרי ביחידות לפעמים אין מניעה בעד האדם מלעבור עבירה, תדע, שהרי מצינו בגמ' ברכות (כח:), שרכן יוחנן בן זכאי ברך את תלמידיו קודם פטירתו: יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, אמרו לו תלמידיו עד כאן, אמר להם ולואי, תדעו בשעה שעובר עבירה אומר הלואי שלא יראני אדם', מה שאין כן כשנמצא בין הרבים, לא יעבור, ואין זה רק בגלל שמתבייש מהם, כי הרבים מועילים שאפי' במחשבה לא יעבור, ואם מפני הבושה גרידא למה לא יהרהר בדבר עבירה. אלא על כרחך שעצם ההתקשרות וההתכללות מביאה קדושה על כולם, והטעם, לפי שהאור

ויש בהתכללות זו מעלה גדולה, כי יש אופנים שונים בביטול או שינוי הגזירה והמתקה, כי הגזירה מתבטלת ע"י דרכים שונים, לפעמים ע"י תשובתו או תפילת אחרים עבורו, וכן ע"י שינוי השם ושינוי המקום וכו', ולפי המעשים הללו מתעוררת המתקת הדינים, ולפעמים לא תתבטל הגזירה לגמרי אלא יוקל משאו או ישונה בפנים אחרים, ולפעמים מתבטלת לגמרי, וכן בכח הרבים בהתכללותם יחדיו יכול להביא להמתקת הגזירות ח"ו.

וכמו מה דאיתא (סנהדרין לט.) בחז"ל כלל, כלל בי עשרה שכינתא שריא, והכונה בזה, כי פירוש 'שכינתא שריא' משמעותו הארת השכינה המתעוררת בגלוי. ואלו העשרה הנמצאים יחדיו, כפי אהבתם

ציונים והערות

אלו הן: צדקה, צעקה, שינוי השם, ושינוי מעשה, וי"א אף שינוי מקום.

יג. כמו שמצינו בגמ' ראש השנה (טז:): 'ואמר רבי יצחק, ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם,

הקדוש נמצא בכל נפש מישראל והניצוץ שנמצא בזה אינו נמצא בחכירו, וכשיושבים בצוותא מגין האור הקדוש על כולם ועל כאו"א בפרטות.

וכן איתא בספר מגיד דבריו ליעקב (להמגיד ממעזריטש זי"ע, סי' קעז), וז"ל: כשהצדיק מעורר את עצמו ביראה, אז מתעורר יראה ותשובה בלב כל ישראל, דכל ישראל ערבים זה בזה (שבועות לט.), היינו מעורבים, עבלה"ק.

והנה איתא במתני' (מנחות סה.) על ענין קצירת העומר, כל העיירות הסמוכות לשם היו מתכנסות לשם כדי שיהא נקצר בעסק גדול, ומנהגם לומר בשעת קצירת העומר, בא השמש בא השמש בא השמש, שלשה פעמים, וכן מגל זו, קופה זו, שבת זו, אקצור, הכל בלשון שאלה, שלשה פעמים, וכן הם עונים, הן הן על כל דבר שלשה פעמים, וכל זה להוציא מלבם של הבייתוסים שאומרים ממחרת השבת היינו שבת בראשית.

✪ ביאורים ✪

והנה ענין זה היה מתקיים בזמן שבת המקדש קיים בעת קצירת העומר, כדאיתא במתני' (מנחות סה.), "על ענין קצירת העומר, כל העיירות הסמוכות לשם היו מתכנסות לשם כדי שיהא נקצר בעסק גדול, ומנהגם לומר בשעת קצירת העומר, בא השמש בא השמש בא השמש, שלשה פעמים, וכן מגל זו, קופה זו, שבת זו, אקצור, הכל בלשון שאלה, שלשה פעמים, וכן הם עונים, הן הן על כל דבר שלשה פעמים, וכל זה להוציא מלבם של הבייתוסים שאומרים ממחרת השבת היינו שבת בראשית.

הקדוש נמצא בכל נפש מישראל, והניצוץ שנמצא בזה אינו נמצא בחכירו, וכשיושבים בצוותא, מגין האור הקדוש על כולם ועל כל אחד ואחד בפרטות, ולכן אפילו בהרהור לא יחסאו.

וכן איתא בספר מגיד דבריו ליעקב (להמגיד ממעזריטש זי"ע, סי' קעז) וז"ל: 'כשהצדיק מעורר את עצמו ביראה, אז מתעורר יראה ותשובה בלב כל ישראל, דכל ישראל ערבים זה בזה (שבועות לט.), היינו מעורבים, עד כאן לשונו הקדוש.

==== ציונים והערות

הין קופה זו אומר הין קופה זו אומר הין בשבת אומר להן שבת זו אומר הין שבת זו אומר הין אקצור והם אומרים לו קצור אקצור והם אומרים לו קצור שלש פעמים על כל דבר ודבר והן אומרים לו הין הין הין כל כך למה (לי) מפני הבייתוסים שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יום טוב'.

יד. ז"ל המשנה: 'כיצד הן עושין שלוחי בית דין יוצאין מערב יום טוב ועושין אותן כריכות במחובר לקרקע כדי שיהא נוח לקצור כל העיירות הסמוכות לשם מתכנסות לשם כדי שיהא נקצר בעסק גדול כיון שהחשיכה אומר להן בא השמש אומר הין בא השמש אומר הין מגל זו אומר

והענין הוא, שהתורה מרמזת לנו ע"י תושבע"פ, שיש בכח חז"ל לעשות שבת, כמו שבת בראשית שקבוע וקיים, כי הפסח וכל המועדים שנקבעים עפ"י חז"ל תהי' השבת שלכם, כדכתיב (ויקרא כג, לו) אשר תקראו אותם, א"ת אותם אלא אתם (עין ר"ה כה), ומה שאתם סופרים כמצותי אחר השבת, תהי' אחר השבת

✽ ביאורים ✽

הם לכאורה בגדר אתערותא דלתתא. אבל חידשה לנו התורה בכנותה את היום טוב של פסח ושבעות בשם שבת, שהפסח וכל המועדים שנקבעים עפ"י חז"ל תהי' בגדר השבת שלכם, כלומר אף על פי ששורש היום טוב מגיע מאתערותא דלתתא, אחר שבית דין קבעו ועיברו את החודש הקב"ה מתרצה להשפיע קדושה מלעילא לפי רצון הבית דין, ולכן אף הוא בגדר שבת בקדושה עילאה, כדכתיב (ויקרא כג, לו) אשר תקראו אותם, ואמרו חז"ל, 'אל תקרי אותם אלא אתם'. וקיבלו חז"ל דוקא בתורה שבעל פה התלויה בחכמי התורה, דמה שאתם סופרים כמצותי אחר השבת, תהי' אחר השבת

והענין הוא, דכבר הזכרנו לעיל שימי הספירה מפורשים בכתוב בין שתי שבתות, בין יו"ט ראשון של פסח הנקרא כאן בכתוב שבת, ובין יום טוב של שבעות שאף הוא קרוי כאן בתורה בשם שבת. ולמה כינה הכתוב כאן את הימים טובים הללו בשם שבת, ורק בתורה שבעל פה קיבלנו שהכונה לימים טובים ולא לשבת ממש כטעות הבייתוסים. אלא שהתורה מרמזת לנו ע"י תורה שבעל פה, שיש בכח חז"ל לעשות שבת, כמו שבת בראשית שקבוע וקיים, כי החילוק תמיד בין שבת ליום טוב, שהשבת הוא קבוע וקיים באתערותא דלעילא, ואילו הימים טובים נקבעים ע"פ חז"ל בקידוש החודש ואם כן

ציונים והערות

ראש השנה. נמלכו ב"ד לעברה למחר, הקב"ה אומר למלאכי השרת העבירו בימה יעברו סינגורין יעברו קטיגורין שנמלכו בני לעברה למחר, מ"ט כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב אם אינו חוק לישראל כביכול אינו משפט לאלהי יעקב. ר' קריספא בשם ר' יוחנן לשעבר אלה מועדי ה' מיכן ואילך אשר תקראו אותם. וכן מצינו בגמ' בבלי ראש השנה (כה.): 'שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי, שנאמר אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם בין בזמן בין שלא בזמן'.

טו. יסוד הדברים בגמ' בפסחים (ק"ז:), בטעם חילוק חתימת הברכה בין שבת ליום טוב, דבשבת חתמינן מקדש השבת, ואילו ביום טוב חתמינן מקדש ישראל והזמנים: 'שבת דקביעא וקיימא בין בצלותא ובין בקידושא מקדש השבת, יומא טבא דישראל הוא דקבעי ליה דקמעברי ירחי וקבעי לשני מקדש ישראל והזמנים'. טז. וכמו שמצינו בירושלמי ראש השנה (ז:): 'אמרו ב"ד היום ראש השנה הקב"ה אומר למלאכי השרת העמידו בימה יעמדו סינגורין יעמדו קטיגורין שאמרו בני היום

שלכם, וגם הימים והשבועות הכל שלכם, כמו"ש (ויקרא כג, טו) וספרתם לכם, להוציא מלבן של ביתוסים שאומרים השבת היינו שבת בראשית.

כי עולם חסד יבנה (תהלים פט, יג וע"י ע"ח שער יא, פ"ו), מתחיל ראשית המדות מחדש והיינו איתערותא דלתתא, ואז בא הג"ר דהיינו איתערותא דלעילא, כי העומר מתיר החדש במדינה ושתי הלחם במקדש (מנחות סא:),

✽ ביאורים ✽

עולם חסד יבנה, ובא לרמוז, שאף על פי שעיקר קיום העולם הוא מצד הג' ספירות הראשונות הבאות מאתערותא דלעילא, מכל מקום בנין העולם אינו מתחיל רק מראשית המדות התחתונות מחדש, והיינו איתערותא דלתתא, ואז לפי מעשי התחתונים בא הג' ראשונות דהיינו איתערותא דלעילא, והוא גדר היום טוב שנקרא שבת, כי תחילתו בקידוש החדש התלוי במעשי התחתונים, ולפי ההכנה מגיע אתערותא דלעילא להאיר לכל ישראל. ולרמז זה אמרו חז"ל, כי העומר שקרב ממחרת הפסח מתיר החדש במדינה, ושתי הלחם הקרבים בחג השבועות מתיר החדש במקדש, אבל כל ימי העומר עדיין אסור להקריב

שלכם היינו אחר יום טוב של פסח שנקבע על פי בית דין ולכך הוא בגדר שבת שלכם, וגם הימים והשבועות הכל שלכם, כמו שנאמר (ויקרא כג, טו) וספרתם לכם, להוציא מלבן של ביתוסים שאומרים השבת היינו שבת בראשית, דקביעא וקיימא ואינה תלויה בחכמי ישראל, דהם היו רוצים לטעון שאין שום מעלה באתערותא דלתתא, והכל תלוי רק בשבת בראשית וההשפעה העליונה, וחכמי ישראל התאזרו כנגדם שאדרכה רצונו יתברך רק שיתחיל באתערותא דלתתא, ויתחיל השבת ממעשי התחתונים, ויש בכוחנו לקדש שבת ולהוריד השפעה.

כי הכתוב אומר (תהלים פט, יג),

ציונים והערות

המדות, כפי שמוכחים המדות כן מאיר בראשו אור השכל, כי טהרת המדות היא ע"י איתערותא דלתתא, והארת השכל, מאיתערותא דלעילא. וראה שם תשכ"ג: 'וכן הקומה הכי גבוהה אין בה יותר מעשר ובכללם הם שכל ומדות, ז' תחתונים וג' ראשונים. וכנגדם עשו שתי מצות פסח ומילה, ובכללם הם איתערותא דלתתא ודלעילא, כי ע"י הזדככות המדות זורח עליו השכל. ושם תשל"א, ספירת העומר, שמטהרין המדות ע"י איתערותא דלתתא לעורר השכל והדעת דלעילא. יט. משנה במנחות (סח:): 'העומר היה מתיר במדינה ושתי

ז. עיין עץ חיים (שער יא פרק ו): 'ועתה צריך לתת טעם אל כל הנ"ל מה נשתנו נקודות זו"ן מנקודות הג"ר, דע כי כל העולם כולו מתנהג ע"י זו"ן ... וגם כי הכתוב אומר כי אמרתי עולם חסד יבנה ר"ל שהעולם מבחינת החסד ואילך שהם ז"ת שהם כללות זו"ן וז"ס ז' ימי בראשית כנודע'. יח. עיין בספר תולדות אהרן (זיטומיר - פרשת תזריע) דכתב: 'וכשארם מתקן הזי"ן מדות בימי הספירה, אזי בא לבהירות שלמעלה מזי"ן מדות, והוא נקרא יום השמיני, ומקבל משם מוחין עילאין שהם חב"ד'. וע"י בא תשי"ב: וידוע כי השכל לפי

והמדינה הוא בחי' לכם', דהיינו איתערותא דלתתא, ושתי הלחם של מקדש הם בחי' שלו' איתערותא דלעילא, והיינו השלשה ראשונות.

ואיתא בזוה"ק פרשת אמור (65:), שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וכו', ובמה יתקיים בי' כד ישרי עלי' שבת חד ואי לא לא יתקיים וכו', ירצה לקרבן אשה לה', בקיומא דשבת חד דאעבר עלי'. ובר נש

❦ ביאורים ❦

(צא: 2), בדרש הכתוב (ויקרא כב, כז): 'שור או כשב או עז פי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה' וכו'. ובמה יתקיים בי', היינו מהו הטעם שצריך לחכות ז' ימים עד היום השמיני להרצאה. כי אותו קיום של רוח הבהמה הראוי לקרבן אינו אלא כד ישרי עלי' שבת חד כאשר יעבור עליו שבת אחת, ואי לא לא יתקיים וכו', ולכך רק מיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה', בקיומא דשבת חד דאעבר עלי'. ובר נש, גם כשיעבור עליו שבת אחת עדיין אינו מספיק, והוא צריך גם מצות ברית מילה כדי שישכון בתוכו האור האלקי, ולכאורה למה גרע חלקן

מהתבואה חדשה עד חג השבועות. תחילה בימי הספירה מזככים את כל הז' מדות שיהיו ראויים לשכון בהם הארת הג' ראשונות, והרמז בזה, דהמדינה הוא בחי' לכם', דהיינו איתערותא דלתתא, ולכך במדינה מותר לאכול מן החדש מיד בתחילת ימי הספירה שבהם מזככים המדות. ושתי הלחם של מקדש הם רמז בחינת שלו' איתערותא דלעילא, והיינו השלשה ראשונות, ואלו באים לשכון על ישראל רק אחרי עבודת ימי הספירה וזיכוך כל הז' מדות בשבע בחינותיהם.

ויש להוסיף ביאור בגדר השבת, על פי מה דאיתא בזוה"ק פרשת אמור

==== ציונים והערות ====

אלא שור או כשב או עז ההוא דאית ליה לסופא אית ליה בשעתא דאתיליד, והיה שבעת ימים תחת אמו בגין לאתישבא ביה ההוא חילא ואתקיים ביה, ובמה יתקיים ביה כד ישרי עליה שבת חד ואי לא לא יתקיים (ועוד דאתייבש מזוהמא דאמיה) ולבתר דיתקיים ביה ההוא חילא כתיב ירצה לקרבן אשה ליי' בקיומא דשבת חד דאעבר עליה, ובר נש, בקיומא דשבת חד אתקיים ביה אתערותא דהאי עלמא וחילא דיליה, בתר דאתגור אתער עליה אתערותא דרוחא עלאה וכ"י אעבר עליה וחמאת ליה ברשימא קדישא ואתערת עליה ושריאי עליה רוחא דההוא עלמא קדישא'.

הלחם במקדש'. כ. ז"ל הזוה"ק בשלמותו: 'ת"ח בר נש דאתיליד לא אתמנא עליה חילא דלעילא עד דאתגור כיון דאתגור אתער עליה (רוחא) אתערותא דרוחא דלעילא, זכי לאתעסקא באורייתא אתער עליה אתערותא יתיר, זכי ועביד פקודי אורייתא, אתער עליה אתערותא יתיר, זכי ואתנסיב זכי ואוליד בנין ואוליף לון ארחוי דמלכא קדישא הא כדיון הוא אדם שלים, שלים בכלא, אבל בהמה דאתילידת בההיא שעתא דאתילידת ההוא חילא דאית לה בסופא אית לה בההיא שעתא דאתילידת ואתמנא עליה, ובגין כך כתיב שור או כשב או עז כי יולד, עגל או טלה או שעיר או גדי לא אתמר

בקיומא דשבת חד אתקיים ב' איתערותא דהאי עלמא וחילא דיליה, בתר דאתגזר אתער עלי' איתערותא דרוחא עילאה. והנראה מדברי הזוה"ק הוא, שיש ב' בחינות שב"ק, המועילים גם לבהמה שירצה לקרבן וגם לבר נש לאתגזר בברית קדישא.

וענין ערלת בשר וערל לב שייך בכל תיקוני המדות וגם על נפש הבהמית שבאדם, שעל זה מספיק בחי' שבת בראשית. ולכן מפרש הזוה"ק (ס"ט ע"ב) אדם ובהמה תושיע ה' (מסליס לו, ז), הא אוקמוה מאן דהוא אדם ושוי לגרמי' כבהמה. אדם ובהמה, דין אדם ודין בהמה חד הוא, עכ"ל הזוה"ק. והיינו כמו

❦ **ביאורים** ❦

וקודם שנימול אינו יכול לזכות בהארה אלקית. ובזה אפשר לבאר החילוק בין היום טוב של פסח ליום טוב של חג השבועות, ששניהם נקראים בכתוב בחינת שבת כמו שמפרש והולך.

וענין ערלת בשר וערל לב, שייך בכל תיקוני המדות, שהם כבר בנין בחינת הרוח שבאדם, וזיכוכם תלוי במעשה המילה ובעבודת האדם כמו שנתבאר. וגם על נפש הבהמית שבאדם, שעל זה מספיק בחי' שבת בראשית ואין צריך בשביל זה את מעשה המילה כמו שנתבאר. ולכן מפרש הזוה"ק (שם ע"א) כי, את הכתוב (תהלים לו, ז): 'אדם ובהמה תושיע ה'', הא אוקמוה מאן דהוא אדם ושוי לגרמי' כבהמה. אדם ובהמה, דין אדם ודין בהמה חד הוא, עכ"ל הזוה"ק. והיינו כמו

של האדם מהבהמה שאינה צריכה תיקון במעשה, ומספיק מה שעבר עליה ז' ימים. כי גם אצל האדם בקיומא דשבת חד, אתקיים ב' איתערותא דהאי עלמא וחילא דיליה, כלומר ע"י שעובר עליו שבת אחת הרי זה מועיל ליישב בקרבו את הרוח הבהמית שיש בקרבו, אבל בתר דאתגזר אחר שנימול, אתער עלי' איתערותא דרוחא עילאה, כלומר הוא יכול לתוספת של נפש אלקית ולכך הוא נצרך להסרת הערלה, משא"כ בבחינת הבהמה שאין שייך בה דבר כזה, ולכך אינה צריכה תוספת מעשה. והנראה מדברי הזוה"ק הוא, שיש ב' בחינות שב"ק, יש עצם קדושת השבת, המועילים גם לנפש הבהמית וגם לבהמה שירצה לקרבן, וגם יש עוד בחינת שבת עליונה שהיא מועלת לבר נש לאתגזר בברית קדישא,

❦ **ציונים והערות** ❦

(בראשית יז) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר, בהמה והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליי' בגין דיעבר עלייהו

כא. ז"ל הזוה"ק בשלמותו: 'אדם ובהמה הא אוקמוה, מאן דהוא אדם ושוי לגרמיה כבהמה, אדם ובהמה, דין אדם ודין בהמה חד הוא, אדם,

שפירשו (הגהות מהרח"ו ס"ט) שמי שאינו משיב לעולבו ואינו מקפיד על עצמו, כמי שנחשב בעיני עצמו כבהמה, אז גם דינו כבהמה נחשב, שאין מענישים אותה, כי במדה זו שלא להשיב למי שעולבו, מוכרחים להשתמש באמונה שלימה, ולהאמין שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ולראות כל המקרים בהשגחה פרטית, שאין בחירה בידו ע"ז, ואז שוי לגרמי' כבהמה שאין לה בחירה, ואז אדם ובהמה תושיע ה'.

וזה דאיתא במסכת אבות (פרק ג'), כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת, היינו בחי' בהמה, כי חכמתו אומרת לו לנקום ולנטור ומתנגד לה במעשיו. וזהו המושל (ס"ט סוף הפרק) דומה לאילן ששרשיו מרובים וענפיו מועטים,

❦ ביאורים ❦

שפירשו (הגהות מהרח"ו ש"ס), שמי שאינו משיב לעולבו ואינו מקפיד על עצמו, כמי שנחשב בעיני עצמו כבהמה, אז גם דינו כבהמה נחשב, שאין מענישים אותה, כי במדה זו שלא להשיב למי שעולבו, מוכרחים להשתמש באמונה שלימה, ולהאמין שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ולראות כל המקרים בהשגחה פרטית, שאין בחירה בידו של מי שחטא כנגדו על זה"ב, ואז שוי לגרמי' כבהמה שאין לה בחירה, ואז אדם ובהמה תושיע ה', כי אדם כזה זוכה שמדה כנגד מדה הקב"ה מחשיב לו שלא יצטרך למעשים כדי לזכך את מדותיו, אלא הקב"ה מחשיבו כמזוכך, כי כשם שהיה מחשיב את זה החוטא כנגדו כמי שאין לו בחירה,

וזה דאיתא במסכת אבות (פרק ג):

'כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת', היינו אדם כזה שלא שומע ליצרו אלא הוא משיע עצמו בחי' בהמה, כי חכמתו בעצת היצר אומרת לו לנקום ולנטור, ומתנגד לה במעשיו, ובהתנגדות זו הרי הוא זוכה שיחשב לו כאילו כל מעשיו מושלמים, ואינו צריך לתיקון, ואז חכמתו של היצר טוב מתקיימת. וזהו המושל (ש"ס סוף הפרק), דזה האדם שמעשיו מרובין מחכמתו, 'דומה לאילן ששרשיו מרובים וענפיו מועטים',

ציונים והערות

שבת חד ודא (הקדמה יג) אוקמוה'. כב. עיין מה שכתב רבינו בפר' ואתחנן תשל"ה ד"ה קרב אתה ושמע. כג. ועי' אמור תשל"א.

כי האילן וענפיו הם באתגלי' ושרשיו בהעלם, כך צריכים להיות המעשים טובים מרובים ובהעלם שאפילו כל הרוחות באות ונושבות בו לא יוכלו להזיזו.

ואדם ובהמה הם בחי' עומר ושתי הלחם, שהם בחי' שמש וירח, ובחי' שבת ויו"ט שהם קודש ומקראי קודש (לאה ז"ה"ק ח"ג ט"ז. ושער הכוונות דרוש ג לאסרו חג),

❦ ביאורים ❦

הבהמיות, ומזככם עד שהוא ראוי להגיע לדרגת אדם ולקבל הארה מהג' ראשונות יי'. שהם גם מרמזים על בחי' שמש וירח, כי השמש קיים בתכונתו תמיד בלא שום שינוי, וזה כמו גדר הנפש הבהמית שאין שייך בה שום תוספת, ולעומתו הירח מתקטן ומתגדל כדוגמת נפש האדם התלויה במעשיו ומתגדלת לפי זיכוכה. ובחי' שבת ויום טוב הם גם כן כנגד השמש והירח יי', שהם חלוקים לגדר קודש ומקראי קודש יי', כי השבת קביעא וקיימא ולכך היא בגדר קודש קבוע ונמשלת לשמש העומדת בתקפה לעולם, ואילו היום טוב נקרא 'מקרא קודש', על שם שאנו

כי האילן וענפיו הם באתגליא, ושרשיו בהעלם, כך צריכים להיות, המעשים טובים מרובים ובהעלם, שאפילו כל הרוחות באות ונושבות בו, היינו היצר וכל המחטיאים שלו, מכל מקום לא יוכלו להזיזו להשיב לעולבו.

ואדם ובהמה הם בחי' עומר ושתי הלחם, כי מצות העומר מגיע מן השעורים שהם מאכל בהמה, ושתי הלחם הם מאכל אדם, ובא להורות שעל ידי עבודת ימי הספירה מתעלה האדם מדרגת בהמה לדרגת אדם, כי תחילה הוא מקדש את הז' מדות

❦ ציונים והערות ❦

בחינת אור ה' יתברך שהוא האמת שקבוע וקים ואינו משתנה לעולם, בחינת ודברך אמת וקים לעד, אבל ימים טובים הם בבחינת חלון, בבחינת לבנה, בחינת עשה ירח למועדים שזהו תלוי בישראל שהם מקדשין חדשים ומעברין השנים. ועל כן אומרים, מקדש ישראל והזמנים'. כו. **ראה** ז"ה"ק (ח"ג ט"ז): 'בגיני כך שבת אשתכח בכלא עדיף מכל זמנין וחגיגין ואקרי קדש ולא מקרא קדש'. ועיין עוד בשער הכוונות (דרוש ג לאסרו חג): 'והענין הוא, כי הנה ביו"ט אינם באים מעצמם שלא ע"י תפיל' התחנונים... ואח"כ ע"י תפלות התחנות' אנו מזמנין וממשיכים וקוראים את הקדש שהוא אבא שיתלבש תוך אי', וזהו מקראי קדש ולא קדש גמורה, רק כי הוא מזומן ע"י קריאתינו בתפלות'.

כד. יסוד הדברים בדברי האר"י הק' בפרי עץ חיים (שער חג המצות פרק ה, ובשער ספירת העומר), והוזכר גם במהרש"א בראש השנה (טז, א): 'כי בצאתם ממצרים שנקראו חמורים והיו ישראל גם כן בלא מצות, לא היו ראויים רק למאכל בהמה שהן שעורים, כמ"ש צא ובשר לחמורים, עד ספירת ז' שבועות ע"ש וכמטמונים תחפשנה שהוכנו אז לדעה שמביא מאכל חטים שאז קבלו התורה, וע"כ מביא ב' הלחם מחטים שמביא הדעת'. כה. עיין ספר לקוטי הלכות (חור"מ - הלכות דינים הלכה ג): 'כי שבת הוא עצם האמת בחינת שמש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית ח ע"ב), שמש בשבת צדקה. כי שבת קביעא וקיימא ויום טוב ישראל הוא דמקדשי להו, הינו כי שבת הוא עצם האמת

ולפיכך הם בט"ו לחודש, משום שהירה שהוא בחי' יו"ט אז במילואה, וז"ש (מסלס קד, יט) עשה ירח למועדים, וע"י השמש בא ספירת הימים משום שהוא בחי' יום. וחג השבועות הוא תשלומין לפסח כמו שמ"ע לחג הסוכות, כי שניהם נקראים עצרת, והספירות שביניהם הם בחי' חול המועד (רמב"ן ויקרא כג, לו), וכמו שפורים מעורר ומכין השמחה ובחי' מקום לאורות של פסח, כך ל"ג בעומר מכין כנ"ל לחג השבועות, והם בחי' המורים איתערותא דלעילא ודלתתא שהם הז"ת והג"ר, ומעלים עלינו הכתוב שהוא שלכם.

❁ ביאורים ❁

דלעילא בלבד בלא שנהיה ראויים לזה, ובחג השבועות אנו זוכים לקבל ההארה אחר עבודת ימי הספירה לפי מה שזכינו לזכך נפשנו. ולכך הספירות שביניהם הם בחי' חול המועד, כידוע מדברי הרמב"ן (ויקרא כג, לו), כי בימים אלו האדם משלים את בחינת בנין המרכבה העליונה ע"י שהוא מזכך עצמו לתקן את הספירות ולהכין עצמו לחג השבועות שבו יקבל הארה עליונה, עד שהימים עצמם מתקדשים בקדושת השבת כמו שמפרש והולך. וכמו שפורים מעורר ומכין השמחה ובחי' מקום לאורות של פסח, כך ל"ג בעומר מכין הארה ושמחה כנ"ל לחג השבועות, והם בחינות גדר קדושת היום טוב, שיש בו גם קביעות בית דין וגם השפעת קדושה מלעילא, המורים איתערותא דלעילא ודלתתא, שהם הז' תחתונות והג' ראשונות, ומעלים עלינו הכתוב שהוא שבת מצד גדול הקדושה, אבל הוא גדר שבת שלכם הגם שהיה סיוע מלמעלה.

צריכים לקבעו ולקדשו. ולפיכך פסח וסוכות הם בט"ו לחודש, משום שהירה שהוא בחי' יום טוב אז במילואה, וזהו שנאמר (תהלים קד, יט): 'עשה ירח למועדים', כלומר בחינת הירח מרמז על קדושת המועדים. ובבחינה פרטית, גם היום טוב נחשב שמש לעומת ימות החול שנרמזים לירח, כי היום טוב אף שהוא מתקדש ע"י ישראל, מ"מ השי"ת משפיע בו קדושה עליונה בבחינת יום השבת שלכם כמו שנתבאר לעיל. ולכך ע"י השמש, בא ספירת הימים, משום שהשמש הוא בחי' יום, ואנו במצות הספירה ממשיכים קדושה מהספירות העליונות לז' ספירות התחתונות, עד שהימים עצמם יהיו מקדושים בקדושת השבת להחשב בבחינת יום כמו שמפרש והולך. וחג השבועות אף הוא נקרא יום השבת, כי הוא בחינת תשלומין לפסח, כמו שמיני עצרת שהוא תשלומין לחג הסוכות כי שניהם נקראים עצרת, אלא שבחג הפסח קבלנו הארה רק בבחינת מאכל בהמה באתערותא

ציונים והערות

כז. כידוע מדברי הבית אהרן (פורים): 'אמור' ו'צוק' אמר, שכפי התענוג והחיות של כ"א שמקבל בפורים. כך הוא בליל שמורים. וכפי שהוא בליל שמורים כך הוא ביום הכפורים. כ"א לפי מדרגתו בעבודת השי"ת.

וזה פירש"י עה"כ (ויקרא כג, ג) ששת ימים תעשה מלאכה, מה ענין שבת למועדים, אלא כל המקיים את המועדים מעלה עליו הכתוב כאילו קיים את השבתות. כי כל האומר ויכולו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית (שבת קיט:), וכמו שהקב"ה עשה בששת ימים את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש (שמות נא, יז), נקרא יום זה שבת לה' (שם כ, י), כך ישראל הנקראים שותפים להקב"ה, נקרא שבת שלהם.

ובזה יובן הענין מה שהתחלנו, דהנה ספירת העומר, הרי כל הימים נקראים בשם שבת, כמו שכתוב (ויקרא כג, טו) שבע שבתות תמימות תהיינה, וכן אצל שמימות ויובל כתיב (שם כה, ט) שבע שבתות שנים, לפי שכל הימים והשנים נכללים בשבתות ונקראים שלכם. נמצא שגם האיתערותא דלעילא שהיא בחי'

❖ ביאורים ❖

הנקראים שותפים להקב"ה, כאשר הם מונים חדשים ומקדשים את המועדים, הרי היום טוב נקרא שבת שלהם.

ובזה יובן הענין מה שהתחלנו, דהנה ספירת העומר, הרי באמת כל הימים של הספירה נקראים בשם שבת, כמו שכתוב (ויקרא כג, טו), 'שבע שבתות תמימות תהיינה', וכן אצל שמימות ויובל כתיב (שם כה, ח), 'שבע שבתות שנים'. משמע שגם ימות החול שבנתיים מתקדשים בקדושת השבת. והוא לפי שכל הימים והשנים אחרי שזיכנו אותם וטהרנו אותם הרי הם נכללים בשבתות ונקראים גם כן שבתות שלכם. נמצא שגם האיתערותא דלעילא שהיא בחי'

וזה פירש רש"י על הכתוב (ויקרא כג, ג), 'ששת ימים תעשה מלאכה, מה ענין שבת למועדים, אלא כל המקיים את המועדים מעלה עליו הכתוב כאילו קיים את השבתות'. כי באמת גם בבחינת השבתות מצאנו שהאדם יכול לקדש את השבת, כמו שאמרו חז"ל (שבת קיט:): 'כל האומר ויכולו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית', הרי שבמה שהוא משמר שבת כהלכתה הרי הוא נעשה שותף בקדושת השבת. וכמו שהקב"ה עשה בששת ימים את השמים ואת הארץ, וביום השביעי שבת וינפש (שמות לא, יז), ולכן נקרא יום שבת זה בגדר שבת לה' (שם כ, י), כך ישראל

ציונים והערות

כלום וכמה יעשה שותף. ועיי"ש שמתרין שהעולם נברא רק לששה ימים, וכל המשמר שבת בשביתתו הרי הוא מקיים את העולם לששה ימים הבאים.

כח. עיין אור החיים הק' פרשת בראשית (ב, ג) שהקשה: 'ודבריהם רחוקים ודחוקים לפי הנראה, מי שמע כזאת שיבא אדם וישתתף בדבר שכבר נגמרה מלאכתו אין אחר מעשה

שמש ובחי' ג"ר והיינו הימים הוא ג"כ שלכם, כי הספירה שנקרא חול המועד מחבר שתי השבתות שהם קודש ומקראי קודש, ושעורים ושתי הלחם, דהיינו מאכל אדם ומאכל בהמה.

ובהילולא דרשב"י זי"ע, מגלים הבחינות אדם ובהמה. שבזוה"ק (מ"ג נ"ד), משלו לבריה יחידאי דמלכא בהילולא ובחדוותא, מאן דחייב קטולא ולא לקאה, בגין יקרא דהאי יומא פטרין יתי'. וכמו שהחתן ביום חופתו מוחלים לו על כל עוונותיו (רש"י, בראשית לו, א), כך גם כל המשתתפים בהילולא דרשב"י שהם

❦ ביאורים ❦

אדם, ומכח עבודת ימי הספירה הרי כל המ"ט ימים מתקדשים בקדושת השבת להיות קודש.

ובהילולא דרשב"י זי"ע, רשב"י הוא בבחינת שבת כידוע מדברי הזוה"ק, והוא בבחינת קודש ומקראי קודש, ולכך בכח עיצומו של יום מגלים הבחינות אדם ובהמה, בין בחינות הג"ר בין בחינות הז"ת בין אתערותא דלעילא בין אתערותא דלתתא, ולכך הוא יום שבו נפטרים מכל הצרות, כמו שבזוה"ק (ח"ג צד:), **משלו** משל על קדושת יום השבת, **לברי'** יחידאי דמלכא בהילולא ובחדוותא, מאן דחייב קטולא ולא לקאה, בגין יקרא דהאי יומא פטרין יתי'. וכמו שהחתן ביום חופתו מוחלים לו על כל עוונותיו (רש"י, בראשית לו, א), כך גם כל המשתתפים בהילולא דרשב"י שהם

שמש ובחי' ג' ראשונות והיינו הימים, הוא גם כן מתקדש להיות בחינת שבתות שלכם, כי הספירה שנקרא חול המועד הרי הוא ממוצע ומחבר שתי השבתות, ולכך נקרא שמו חול המועד, שהא בגדר חול אבל יכול להתחבר עם המועד, שהם חג הפסח הנחשב קודש בערכין, להיות שהקב"ה מאיר בו רק באתערותא דלעילא, ובין חג השבועות שבו אנחנו כבר זוכים בכח מעשינו, בכח עבודת ימי הספירה ולכך ראוי לו יותר להקרא **מקראי קודש**, היינו שאנחנו זכינו לקראותו קודש, והוא החילוק בין מנחת העומר הבאה מהשעורים ושתי הלחם הבאים מן החטים, דהיינו מאכל אדם ומאכל בהמה, דביום חג הפסח שעדיין לא זכינו כלל מחמת מעשינו הרי זה בבחינת מאכל בהמה, ואילו חג השבועות שבו אנחנו כבר זוכים מכח עבודת ימי הספירה הרי זה נחשב מאכל

ציונים והערות

על דינא דבני נשא הוו בידיה גוברין דבעיין קטולא גוברין דבעיין לאלקאה בגין יקרא דהאי יומא דחדוותא דמלכא שביק דינוי ונטר לחדוותא דמלכא.

כט. ז"ל הזוה"ק: 'למלכא דעבר הלולא לבריה יחידאי אעטר ליה בעטרא עלאה מני ליה מלכא על כלא, בהאי יומא חדוותא לכלא, חד סנטירא דאתפקד

בחי' חתנים ומחותנים, ויתקיים בנו (ישעי' ל, כו) וחי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים.

✽ ביאורים ✽

בחיי חתנים ומחותנים מוחלין להם על כל עוונותיהם, ומכח קדושת ההילולא יתקיים בנו במהרה הכתוב (ישעי' ל, כו): 'והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים', שכל העשר ספירות בין הז' תחתונות בין הג' ראשונות לכולם יהיה עליה עליונה.